

SAU023
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

İŞYERİNDE RİSKLER ve MESLEK HASTALIKLARI

Hedefler

- Meslek hastalığı ile ilgili genel kavramlar
- Meslek hastalıkları çeşitleri,
- Meslek hastalıklarından korunma
- Meslek hastalıkları sonucu ortaya çıkan haklar

hakkında bilgi sahibi olacaksınız.

İçindekiler

İŞYERİNDE RİSKLER ve MESLEK HASTALIKLARI

- ▣ Meslek Hastalığı Kavramı
- ▣ Meslek Hastalıklarının Sınıflandırılması
  - » Kimyasal Maddelerle Oluşan Hastalıkları
  - » Mesleki Deri Hastalıkları
  - » Pnomokonyozlar Ve Diğer Mesleki Solunum Sistemi Hastalıkları
  - » Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar
  - » Fiziksel Etkenlerle Oluşan Hastalıklar
- ▣ Önemli Meslek Hastalıkları
- ▣ Meslek Hastalıklarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Önlemler
- ▣ Yükümlülük Süresi Nedir?
- ▣ Meslek Hastalıklarının Tespitinin Önemi
- ▣ Meslek Hastalığı Sonucu Doğan Haklar
- ▣ Meslek Hastalığı Bildirim Yükümlülüğü
- ▣ İş Kazaları İle Meslek Hastalıkları Halinde Sağlanan Yardımlar

MESLEK HASTALIĞI KAVRAMI

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre;

“Meslek hastalığı, mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır.”

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu madde 14'e göre;

“Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir.”

Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği'ne göre;

“Meslek hastalığı: Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük hâllerini ifade etmektedir.”

Meslek Hastalıkları en genel tanımı ile meslek ve iş ile ilgili hastalıklardır.

Yükümlülük Süresi: Zararlı mesleksi etkinin sona ermesi ile hastalığın ortaya çıkması arasında geçebilecek, kabul edilebilir en uzun süre.

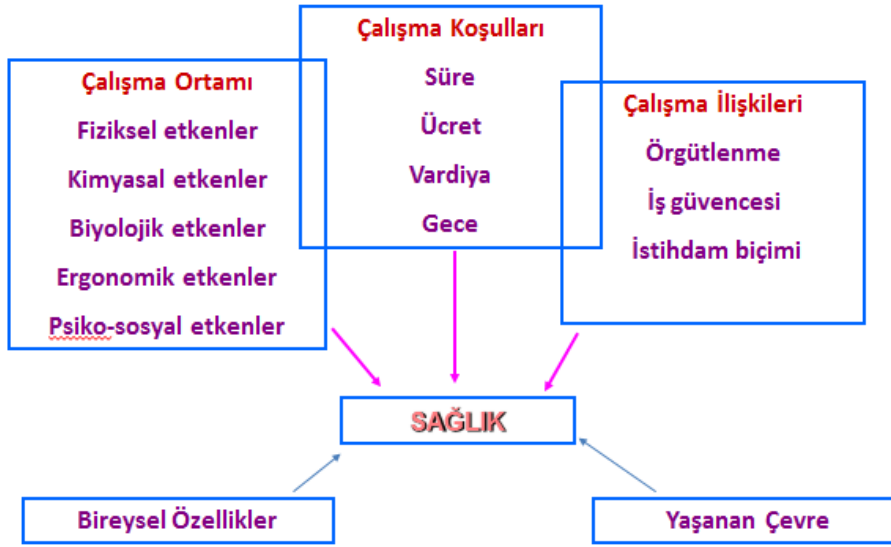
Maruziyet Süresi: Zararlı etkenin başlamasıyla hastalık belirtilerinin ortaya çıkması için gereken en az süre.

Meslek hastalıkları, işyeri ortamında bulunan faktörlerin etkisi ile meydana gelen hastalıkların ortak adıdır. Bu konuda birçok uluslararası ve hukuki tanım mevcuttur;

Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü gibi uluslararası kaynaklarda meslek hastalıkları; zararlı bir etkenle bundan etkilenen insan vücudu arasında, çalışılan işe özgü bir neden-sonuç, etki-tepki ilişkisinin ortaya konabildiği hastalıklar grubu olarak tanımlanmaktadır.

Çalışma Yaşamı ve Sağlık İlişkisi

Çalışma yaşamında sağlığı etkileyen faktörler aşağıdaki şekilde belirtilmiştir. Bu faktörlerin etkileri ile çalışanın sağlık problemlerinin ortaya çıkması söz konusudur.

Meslek hastalıkları Ne zaman ortaya çıkar

Meslek hastalıkları, etkenle çalışanın ilk temasından 1 hafta ile 30 yıl sonra ortaya çıkabilmektedir. Etkenle temas kesilince, meslek hastalığı o evrede durur ne ilerler ne de geriler.

MESLEK HASTALIKLARININ TANISINDA TEMEL ÖZELLİKLER

Meslek hastalıklarının temel özellikleri;

- ☐ Kendine özgü bir klinik tablo,
- ☐ İyi belirlenmiş bir hastalık etkeni,
- ☐ Hastalık etkeni veya metabolitin biyolojik ortamda bulunuşu,
- ☐ Hastalığın deneysel olarak oluşturulabilmesi,
- ☐ Hastalığın o meslekte çalışanlarda insidansının yüksek olmasıdır.

belirtilebilir.

MESLEK HASTALIKLARININ SINIFLANDIRILMASI

Sağlık İşleri Tüzüğüne Göre; Meslek hastalıkları ;

- A) Kimyasal maddelerle oluşan hastalıklar
  - B) Mesleki cilt hastalıkları
  - C) Mesleki akciğer hastalıkları
  - D) D-Biyolojik etkenlerle oluşan hastalıklar
  - E) E-Fiziksel etkenlerle oluşan hastalıklar
- olmak üzere 5 grupta toplanmıştır.

A) Kimyasal maddelerle oluşan hastalıkları

Mesleki zehirlenmelerin çoğu solunum yolu ile alınan havanın içinde bulunan karbon monoksit, kükürtlü hidrojen gazlarından kaynaklanmaktadır. Bunlar zehirli veya tahriş edici maddeler olup, normal ısıda ve atmosfer basıncında havada bulunup doğrudan doğruya solunum ile vücuda girerler. Meslek hastalıklarına sebebiyet veren başlıca kimyasal tehlikeler şunlardır:

- A) Tozlar,**
- B) Gaz ve buharlar,**
- C) Çözücüler.**

A) Tozlar

- a) Fibrojenik tozlar (lif yapısına sahip tozlar),
- b) Toksik tozlar (Zehirleyici tozlar)
- c) Kanserojen tozlar,
- d) Radyoaktif tozlar,
- e) Alerjik tozlar,
- f) İnert (nötr) tozlar,

B) Gaz ve Buharlar

- a) Boğucu gazlar,
- b) Basit boğucular
- c) Kimyasal boğucular
- d) İritan (tahriş edici) gazlar,
- e) Sistemik zehirler,
- f) Narkotik (uyuşturucu) buharlar,

C) Çözücüler

- a) Primer tahriş ediciler,
- b) Allergen maddeler

A) Tozlar

Tozlar, çok ince katı madde parçacıklarının havaya dağılması ile meydana gelir. Metal, bitki veya mineral köklü olabilir. Tozlar genelde akciğer hastalıklarını oluştururlar.

0.5-5µm (mikronmetre; 1 µm = 1/1000000) boyutları arasındaki küçük tanecikli tozlar direkt olarak akciğere yerleşir ve akciğer hastalığı diye anılan pnömokonyoz hastalığına neden olur.

5µm'den daha büyük tanecikli tozlar burundaki kıllar tarafından tutularak vücuda girmesi engellenir. Ağızdan nefes almak parçacıkların akciğere geçmesine yardımcı olarak hastalık ihtimalini artırır.

5µm' dan küçük tanecikli tozlar ise akciğerlere gider ancak orada tutulmadan nefes ile tekrar dışarı atılır.

a) Fibrojenik tozlar (lif yapısına sahip tozlar):

Lif yapısına sahip tozlar, daha ziyade pamuk ve pamukla ilgili iş kollarında çalışanlarda talkla, amyant (asbest) la uğraşanlarda, çiftçilerde meslek hastalığı yapar. Akciğer ve solunum yolları hastalıkları yapar.

b) Toksik Tozlar (zehirleyici tozlar)

Endüstride bazı metallerin ve metal tozlarıyla temas sonucu zehirlenme belirtileri görülür Bunların başlıcaları: DDT, manganez, Kurşun tozları vb. dir.

c) Kanserojen Tozlar

Tespit edilen ilk meslek kanseri, baca temizleyicilerinde kurumun sebep olduğu aktüvum kanseridir. Asbest, krom, kömür tozları kanserojen tozlarıdır.

d) Radyoaktif Tozlar:

Radyoaktif maddelerin artıklarının iyi muhafaza edilmemesi sonucu, bu artıklar radyoaktif maddelerle uğraşanlara zarar verir.

e) Alerjik Tozlar:

Bazı maddeler, vücutta ışın duyarlılık (allerji) reaksiyonlarına sebep olurlar. Çiftçilerde, tahıl tozlarına bağlı olarak astım oluşabilir. Pamuk işiyle uğraşanlarda, çırçır fabrikalarında çalışanlarda devamlı öksürük meydana gelir. Buna, 'dokumacı öksürüğü' denir.

f) İnert (nötr) Tozlar:

Bu tür tozlar, demir, kalsiyum, magnezyum toprak tozları vb. leridir. Çoğunlukla akciğerlerde birikerek hastalık yaparlar.

B) Gaz Ve Buharlar

a) Boğucu Gazlar:

Basit Boğucular: Basit boğucu gazların başında karbondioksit (CO_2) gelir. Kuyu ve tüneller, yangın söndürme aygıtı imalatında, şarap ve bira mahsenlerinde bol miktarda bulunur. Çalışanların yeterli oksijen alamamaları sonucu boğulma olayları meydana gelir.

Kimyasal Boğucular: Bu tür boğucuların başında karbonmonoksit (CO) ve Hidrojen Sülfür H_2S gelir. Karbonmonoksit hemen her yerde, egzoz gazları arasında, tütün dumanında vb. raslanır. Çok yoğun olduğu yerlerde oksijen yetersizliğinden boğulma meydana gelebilir.

Hidrojen sülfür de zehirlenmelere sebep olabilir. Lağım kanallarında, kimya ve boya endüstrisinde çalışanlarda zehirlenme yapar.

b) İritan (tahriş edici) Gazlar

Amonyak, azot dioksit başlıca iritan gazlardır. Amonyak; boya, gübre üretiminde vb. kullanılır. Uzun süre etkisinde kalanlarda solunum yollarında ve gözde tahriş edici etki yapar. Körlüğe bile sebep olur. Diğer gazlarda tahriş edici ve zehirleyici etki yaparlar.

c) Sistemik zehirli gaz ve buharlar

Endüstride karşılaşılan birçok maddelerin buhar ve gazları sistemik zehir etkisi göstermektedir. Bunların başlıcaları: benzen, civa buharı, fosfor bileşikleri, kurşun oksit buharı, kadmiyum bileşikleri, arsenikli hidrojen ve karbon sülfürdür.

Benzen: Ucuz ve iyi bir çözücü olduğundan sıkça kullanılır. Buharları solunum yoluyla vücuda girerek baş ağrısı, halsizlik gibi etkiler yapar. Ayrıca uzun süre benzenle karşılaşma kan kanseri (lösemi) yapar.

Civa: Termometre, barometre, kuru batarya, diş hekimliğinde kullanılan civa oda sıcaklığında buharlaşır. Civa buharı solunumla ve deriden vücuda bulaşır. Baş ağrısı, yorgunluk, diş etlerinde kanama, psikolojik bozukluklar ve titremeye yol açar.

Fosfor Bileşikleri: Kırmızı fosfor zehir etkisi göstermez, daha ziyade beyaz (sarı) fosfor zehirleyicidir. İlaç endüstrisinde, çözücü imalinde kullanılır. Karaciğerde harabiyet, kansızlık, kemik iltihabı vb. yapar.

Kurşun: Kurşunla çalışan akü imali ve kurşun kaplama, saç imalatı ve matbaacılıkta, boya, badana işlerinde sıkça rastlanan kurşun oksit buharı zehirlenmelere sebebiyet verir. Karaciğer ve böbreklere yerleşen kurşun tozları en nihayetinde felç yapar.

e. Kadmiyum Bileşikleri: Galvenizleme işlerinde, akü imalatında, nükleer enerji üretim işlerinde kullanılır ve bu işyerlerinde zehirlenmelere neden olur.

f. Arsenikli Hidrojen: Endüstriyel işlemlerde metallerin asitlerle karşılaşması sonucu ortaya çıkar. Daha ziyade kanda zehirlenme sonucu beyinde etkisini gösterir.

d) Narkotik (Uyuşturucu) Buharlar:

Normal ısıda ve basınçta buharlaşan gaz, sıvı veya katı maddelerin havada bulunan buharlarıdır.

Başlıca uyuşturucu buharlar: benzol, alkoller ve halojenli hidrokarbonlardır. Alkoller, hidrokarbonların (metan, etan, propan, vb.) hidroksil bileşenleridir.

Genellikle alifatik alkollerin merkezi sinir sistemi üzerine uyutucu ve uyuşturucu bir etki gösterdiği söylenebilir. Bu iş kollarında çalışanlarda zamanla merkezi sinir sisteminde hasarlar oluşmaktadır.

C) Çözücüler:

Suyun çözücü özelliği endüstride kullanılan maddeleri çözmek için yetersizdir. Bu sebeple organik sıvılar kullanılır. Bu sıvılara “**Endüstriyel Çözücü veya Solventler**” denir. Bunlar, çözücülükleri ötesinde üretimde ilk madde veya ara madde olarak da kullanılabilirler. Örneğin benzen, boya üretiminde ilk adım olarak kullanılır.

Deriyle temas yoluyla insan sağlığına zarar veren solventlerden bir kısmı (kurşun, anilin, tetraetil, siyanür vb.) **öldürücüdür**, bir kısmı (sülfirik asit, nitrik asit) **cildi tahriş eder**, bir kısmı ise (alkol, kerozin) **derinin bakterilere karşı mukavemetini azaltır**.

Çözücüler, primer ve allerjen maddeler olarak iki grup altında incelenir:

a. Primer Tahriş Ediciler: Benzen bileşiklerinin deri ile teması sonucu deride tahrişe bağlı olarak dermatit oluşur. Benzin, ligorin ve kerosin buharları deriyi, gözleri ve burnu tahriş eder.

b. Allerjen Maddeler: Bazı çözücüler kapsadıkları madde ile bünyede aşırı duyarlılık reaksiyonlarına sebep olurlar çıplak elle çalışanların ellerinde çeşitli dermatitler, solunum yollarında astıma benzer rahatsızlıklar ve gözlerde ise konjiktivit oluşturmaktadır. Bu rahatsızlıkların derecesi bünyeden bünyeye göre değişir.

Yukarıda sağlığa zararlarından bahsedilen çözücüler aynı zamanda ateş alma ve patlama tehlikelerinin de kaynağı olarak görülebilir. Zira yanıcı sıvı olan solventler, küçük bir kıvılcım ile patlamaya neden olabilir.

- **A - I, a Arsenik ve bileşikleri**
- **A - I, b Arsenikli hidrojen**
- **.**
- **A - 24 Aromatik amin ve hidrazinler**
- **A - 25 Aromatik hidrokarbonların ve fenollerin nitro türevleri**

B) Mesleki Deri Hastalıkları

- 1) Deri Kanseri ve Prekanseroz Deri Hastalıkları
- 2) Kanserleşmeyen cilt hastalıkları
- 3) Cilt Hastalıkları

Sanayileşmiş ülkelerde Meslek Hastalılarının % 60'ı deri hastalıklarıdır.

Cilt dış etkenle sürekli temas halinde olduğundan, çeşitli kimyasal maddeler, ilaçlar ve boyalar deri hastalıklarına neden olurlar.

- ☐ Galvano plastik işlerinde,
- ☐ Madeni eşya imalatında,
- ☐ Kömür damıtma işlerinde,
- ☐ Çimento, yapı malzemesi imalatında,
- ☐ Radyoaktif maddelerin kullanıldığı iş kollarında

deri hastalıkları görülür.

C) Pnomokonyozlar ve Diğer Mesleki Solunum Sistemi Hastalıkları

- ☐ C - 1, a Slikoz ve silikotuberküloz
- ☐ C - 1, b Asbestoz
- ☐ C - 1, c Silikatoz
- ☐ C - 1, d Sideroz
- ☐ C - 2 Alüminyum ve bileşikleri ile
- ☐ C - 3 Sert metallerin tozları ile
- ☐ C - 4 Thomas cürufu ile olan
- ☐ C - 5 Mesleki bronşiyal astma
- ☐ C - 6 Bissinoz

İşyerlerinde çeşitli nedenlerle oluşan tozlar soluma yolu ile hastalıklara neden olurlar. Bunlar;

a-Akciğer dokusunda değişiklik yapanlar:

Silis, Kömür, Asbest, Talk,

b-Kana geçerek zehirlenme yapanlar:

Kurşun, Kadmiyum, Krom, Manganez,

c-Kanserojen etki gösterenler:

Asbest, Arsenik, Kromatlar, Nikel,

d-Radyoaktif etki yapanlar:

Uranyum ve tuzları, Toryum, Radyum ve tuzları,

e-Allerji yapanlar:

Pamuk, Kendir, Saman ve yün,

D) Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar

- ☐ D 1. Helminthiasis
- ☐ D 2. Tropik hastalıklar
- ☐ D 3. Hayvanlardan insana bulaşan hastalıklar
- ☐ D 4. Meslek gereği enfeksiyon hastalıkları

Biyolojik faktörler çevrede bulunan, zararlı olabilecek küçük canlı mikroorganizmalardır. Bazı iş kollarında çalışanlar, çalıştıkları yere göre havada, suda ve toprakta bazı hastalık etkenleri ile karşılaşır. Bu tür meslek hastalıklarını ikiye ayırarak inceleyebiliriz.

1. İnfekte (hastalık yapan mikropla bulaşmış) madde veya hayvanlarla, çalışanlara geçebilecek hastalıklar.
2. Çalışma çevresinden (toprak, hava,su) gelebilecek özel hastalıklar.

1. İnfekte madde veya hayvanlarla çalışanlara geçebilecek hastalıklar: Hayvan (koyun, keçi, inek) yetiştiricilerinde malta humması, şarbon, domuz işlerinde uğraşanlarda domuz yılcılığı; avcılarda tuleremi ve evcil kuşlarla uğraşanlarda takoz hastalığı geçer. Laboratuvar ve hastane çalışanlarında da bu tip çeşitli hastalıklar görülebilir.

2. Çalışma çevresinde geçebilecek özel hastalıklar: Bunların başında toprakla uğraşanlarda tetanos görülür. Tetanos mikrobu otla beslenen hayvanın bağırsaklarında zararsız yaşar. Parazit hastalıkları da topraktan bulaşır. Mantar hastalıkları ise deri yoluyla bulaşır.

Mesleki enfeksiyon (hastalık yapan mikrop) hastalıklarından korunmada başta vücuttaki açık yaralar iyi kpntrl edilmeli, yaralanmalarda tetanoz aşısı yaptırılmalıdır. Ayrıca bir bölgede yaygın görülen bulaşıcı hastalığı tespit etmek için toprak numuneleri biyolojik incelemelerden geçirilir.

E-Fiziksel etkenlerle oluşan hastalıklar

- *E - 1 İyonlayıcı ışınlarla olan hastalıklar*
- *E - 2 Enfraruj ışınları ile katarakt*
- *E - 3 Gürültü sonucu işitme kaybı*
- *E - 4 Hava basıncındaki ani değişmeler*
- *E - 5 Titreşim sonucu*
- *E - 6, a Sürekli lokal baskı sonucu*
- *E - 6, b Aşırı yükleme*
- *E - 6, c Maden ocağı ve benzeri*
- *E - 6, d Fazla zorlama sonucu*
- *E - 6, e Sürekli lokal baskı sonucu sinir felçleri*
- *E - 6, f Kas krampları*
- *E - 7 Maden işçileri nistagmusu*

1. Basınç Değişiklerinin Meydana Getirdiği Zararlar:

Bu zararlar kişinin çalıştığı ortamda basıncın aniden düşmesi ile olur. Basınç pek zararı yoktur. Basınç düşmesi tıpta “dekompresyon” adı verilen hastalığı yapar. Bu hastalıkla karşı karşıya kalan meslekler şunlardır: Baloncular, denizaltı personeli, uçak personeli vb.

2. Titreşim ve Sarsıntıların Meydana Getirebileceği Zorluklar:

Çalışırken çok titreşim yapan makine ve aletlerde çalışanlarda görülür. İşitme bozuklukları, ruhsal bozukluklar, başağrıları, kas-eklem bozuklukları görülür. Aletin işçiye etkisini azaltmak için bir takı teknik tedbirler alınmalıdır.

3. Mesleki İşitme Arızaları ve Diğer Gürültü Zararları:

Sesin şiddetli olması insanı rahatsız eder. Sesin şiddeti “desibel” terimi ile ifade edilir. Örnek verecek olursak fısıltı 20 desibel, 1 metre mesafeden klakson sesi 110 desibeldir. 130 desibel şiddetindeki bir ses kulakta ağrı yapacak şiddettedir.

Gürültü önce geçici, sonra kalıcı sağırılık yapabilir. Sinirlilik, dalgınlık, uykusuzluk vb. rahatsızlıklar görülebilir.

a) İş yerinin termal konforu, ergonomi, aydınlatma, radyasyon, havalandırma, elektrik yönlerinden uygun olmaması,

b- Gürültü, vibrasyon, Havalı çekiç, Testere, Planya, Kırma makinelerini kullananlarda rahatsızlık,

dikkatin dağılması, ilerleyen aşamalarda duyma kaybı meydana getirir.

D) Işınlr;

a-İyonlaştırıcı ışınlr;

Röntgen (X) ışını gibi alanlarda, ciltte, kanda, kemiklerde hastalıklara neden olurlar,

b-Enfraruj ışınları (Kızılötesi ışınlr) (dalga boyları 0,8 mikron ile 1000 mikron arasında olan uzun dalga boylu ışınlardır.) cam sanayi, karpit imalatında, izabecilikte, görülen gözde katarakt meydana getiren ışınlardır.

Hastalıklar ve Belirtileri	Yükümlülük Süresi	Hastalık Tehlikesi Olan Başlıca İşler
Akut : - Akut gastro-intestinal bozukluklar (kusma, koleriform diare, mide - barsak krampları, eksikoz), - Serebrospinal bozukluklar (baş ağrısı, bilinç bozuklukları, delir, kas krampları), Kronik : - Lokal deri lezyonları (eritem, follikulit, ülserasyon gibi), - Konjonktivit, blefarit,	1 ay 1 yıl	- Arsenikli minerallerin elde edilmesi, işlenmesi, - Sülfirik asit yapımında içinde arsenik bulunan piritin kavrulması, piritin taşınması, ve depolanması,kavurmanın yapıldığı kurşunlu hücrelerdeki artıklar, - Arsenik ve bileşiklerinin elde edilmesi, işlenmesi, - Piroteknik, - İlaç sanayiinde arsenikli maddelerin kullanılması,

---

A - 3, a Karbonmonoksit		
Akut : - Bilinç kaybı, kas krampları, kalpte ritm bozukluğu, solusolum yetmezliği, Kronik : - Nervöz ve psikiş bozukluklar (uyku,bellek bozuklukları, parkinsonizm, görme ve konuşma bozuklukları), - Fonksiyonel veya organik kalp ve dolaşım bozuklukları,	15 gün 6 ay	- Yanlış yapılmış ve defektli ısıtma sistemleri - Havagazı şebekesi tamiri, - Açık ocaklar - İçinde karbonmonoksit bulunan gaz karışımlarının elde edilmesi, dağıtımı ve sanayide kullanılması, - Garaj, depo ve tamirhanelerdeki çalışmalar, - Kötü havalandırılan, kapalı yerlerde motor işletilmesi, - Özellikle, yeraltı, kapalı yer ve tünellerdeki yangın ve patlamalar, - Metal karbonillerin elde edilmesi ve kullanılması, - Kimya sanayiinde bazı sentezler için karbonmonoksit kullanılması.

C - 1, a Slikoz ve silikotuberküloz

<ul style="list-style-type: none"> - Dispne, öksürük, balgam göğüs ağrısı, - Sağ kalp yetmezliği, kronik kor pulmonale, - Akciğerlerde infiltrasyon, fibrosis, - Tüberküloz ile kombinasyon 	10 yıl	<ul style="list-style-type: none"> - Silisli maden cevheri ve taşların delinmesi, çıkartılması, taşınması, - Silisli maden cevherleri ve taşların parçalanması, öğütülmesi, elenmesi ve her türlü işlenmesi, - Kumtozu kullanılan dökümhanelerde çalışma (çapak giderme, yüzey düzeltme, kumlama), - Kumlama püskürtücüleriyle pas temizleme ve parlatma, - Kumlu zımpara taşlarının yapımı, - Sanayi fırınlarının yapımı ve onarımı (baca duvarcılığı),
---	--------	---

ÖNEMLİ MESLEK HASTALIKLARI

Amerikan Ulusal İş Güvenliği ve Sağlığı Enstitüsü tarafından belirlenen en önemli 10 meslek hastalığı şunlardır:

- ☐ Akciğer Hastalıkları,
- ☐ Kas-İskelet Hastalıkları,
- ☐ Meslek Kanseri,
- ☐ Akut (şiddetli) Travma,
- ☐ Kalp Hastalıkları,
- ☐ Üreme Sistemi Hastalıkları,
- ☐ Sinir Hastalıkları,
- ☐ Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı,
- ☐ Dermatolojik Hastalıklar,
- ☐ Psikolojik Hastalıklar.

Akciğer Hastalıkları

Akciğerler, toksik (zehirleyici) etkilenmelerin vücuttaki ilk hedefidir. Çünkü solunum yoluyla kalınan maddelerden ilk etkilenen organdır. Birçok kimyasal madde ve tozlar solunum yoluyla vücuda girer. En tehlikeli akciğer hastalıkları asbestoz, bisinoz, silikoz, kömür tozu hastalığı, akciğer kanseri ve astımdır.

Asbestoz: Bu hastalık, akciğerlerde gittikçe ilerleyen nefes darlığına yol açar. Hastalık 10-20 yıllık bir periyod sonunda ortaya çıkar. Özel bir tedavisi yoktur. Asbestin yol açtığı bu hastalığa en çok izolasyon ve tersane işçileri yakalanmaktadır.

Bisinoz: Bu hastalık göğüste sıkışma, öksürük ve solunum yollarında tıkanıklığa sebep olur. Bu etkiler akut (şiddetli) veya kronik (müzmin) şekilde görülebilir. Bu hastalığa pamuk, keten ve kendir tozları sebep olur ve bu hastalıktan en çok etkilenenler tekstil işçileridir.

Antroka-Silikon: Bu hastalığa kömür tozları yol açar. Kömür madenlerinde çalışan işçilerin yaklaşık %5'inin bu hastalığa yakalandığı tahmin edilmektedir.

Akciğer Kanseri: Birçok belirtisi ve türü vardır. Kromatlar, asbest, arsenik radyasyon, nikel gibi maddeler bu hastalığa neden olur. Bu maddelerin etkileri sigara içen kişilerde akciğer kanseri riskini artırır. Birçok sanayi kolunda çalışanlar bu maddelerden etkilenmektedir.

Astım: Aşırı hassas akciğer reaksiyonları ile astım oluşur. Bu hastalığa yol açan maddeler hububat tozları, un, metaller, enzimler ve mantarlardır. Bu maddelerden tarım, üretim, montaj gibi geniş bir alandaki çalışanların etkilendiği görülür.

Kas ve İskelet Sistemi Hastalıkları

Gerek kullanılan araçların Ergonomik yetersizliği, gerek çalışanların duruş ve oturuşundaki hatalar ve uzun çalışma saatleri kas-iskelet sisteminde ağırlara neden olur. İşin fiziksel gerekleri, kas-iskelet sisteminde aşırı yorgunluğa ve akut veya kronik hastalık ve yaralanmalara yol açabilmektedir. Bu hastalıkların en önemlileri:

Bel ve Sırt Hastalıkları: En sık görülen meslek hastalıklarındandır. Bunlar omurilik diskleri ve kaslarının zedelenmesi ve sırt ağırları gibi rahatsızlıklardır. Ağrı, acı, tutulma, sertleşme ve hareket alanını kısıtlama gibi belirtilerle kendini gösterir. Bu rahatsızlık tüm endüstri kollarında yaygın olmasına rağmen en çok üretim ve taşıma alanlarında çalışanlarda görülür.

Birikimli Travma Hastalıkları: Ortaya çıktığı anda yaralanmaya yol açmayan mikro travmaların çok sayıda tekrarı sonucunda ortaya çıkar. Bu tekrarlar vücutta ciddi zararlara yol açabilir. Belirtileri ağrı, acı, kaslarda sertleşme, tutulma, karıncalanma, sızlama ve hareketlerin kısıtlanmasıdır. Tekrarlı hareketler, zorlayıcı hareketler, vücut duruşundaki bozukluklar ve kısmi titreşim bu hastalıkların başlıca sebepleridir.

Mesleki Kanser Hastalıkları

Kansere sebep olan etkilerin %4-20 arası işe bağlı olarak çalışma ortamından kaynaklandığı belirlenmiştir.

Çalışma yeri şartlarına bağlı olan birçok kanser çeşidi vardır.

Deri, akciğer, karaciğer, burun, kemik, gırtlak, mesane, böbrek ve kan kanseri gibi.

Kansere neden olduğu belirlenen yani kanserojen veya kanserojen olduğundan şüphelenen maddeler çok çeşitlidir ve bunlar iş güvenliği ve sağlığıyla ilgili kuruluşlar tarafından listelenmiştir.

Şiddetli Travmalar

Travmatik yaralanmalar 5 ana gruba ayrılabilir:

Travmatik Ölümler: Trafik kazaları, düşmeler, endüstriyel araç kazaları, darbeler ve elektrik çarpmalarıdır. Maden, tarım ve inşaat sektörü bu tip iş kazaları sonucu ölümlerin en çok görüldüğü alanlardır.

Kopmalar: En sık parmak kopması şeklinde görülür. Elektrikli el aletleri ve makineler başlıca sebepleridir. Birçok iş kolunda bu tip yaralanmalar görülür. Makine operatörleri bu tür kazalara en çok maruz kalan çalışanlardır.

Kırıklar: Başlıca sebepleri düşme ve darbelerdir. Döşeme, zemin ve metal parçaları da bu yaralanmalara neden olan faktörlerdir. Şoförler, vasıfsız işçiler ve inşaat işçileri kırılma ile sonuçlanan iş kazalarının en çok görüldüğü çalışanlardır.

Göz Kaybı: Göze metal, tahta, cam parçası veya kimyasal maddeler kaçması sonucu meydana gelir.

Ağaç işleri, metal işleri ve tarım alanlarında çalışanlar en çok etkilenenlerdir.

Kesikler: Belli başlıcaları parmak, kol, bacak, baş, boyun ve boğaz kesilmeleridir.

Kesilmeler, genellikle bir şeyin çarpması, batması veya bir şeye çarpılması sonucu ortaya çıkmaktadır. En çok yiyecek ve içecek üreten kuruluşlarda, et işleme ve inşaat sektöründe görülmektedir.

Kalp Hastalıkları

Bu grup, hipertansiyon ve diğer kalp rahatsızlıklarını içerir. Bu hastalıkların sebepleri kesin olarak bilinmemekle beraber, iş yerinden kaynaklanan bazı faktörlerin bu hastalığa yol açtığı düşünülmektedir.

Bunlar: Kalbin daha fazla çalışmasına sebep veren maddeler, kimyasallar, gürültü ve strestir.

Üreme sistemi Hastalıkları

Kimyasal maddeler ile fiziksel şartların üreme ve sakat doğumlar konusunda olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Örneğin yüksek dozda radyasyona maruz kalma kısırlığa ve sakat doğumlara neden olmaktadır. Ayrıca organik çözümler, iş çevresinden kaynaklanan sorunlar da benzer sonuçlar doğurmaktadır. Bu sorunların çoğunun kaynağı tam olarak bilinmemekle beraber, çalışma yerinden kaynaklanan sorunlar riski arttırmaktadır.

Sinir Hastalıkları

İş yerindeki kurşun tozları, civa, karbon disülfid gibi maddelerin neden olduğu hastalıklardır.

Bu hastalıklar, merkezi sinir sisteminin zarar görmesiyle ortaya çıkmaktadır. Dikkatini toplayamama, muhakeme, düşünme, hatırlama ve yapma kararları, sinir bozuklukları, kişilik bozuklukları, anormal davranışlar, reaksiyon zamanında ve algılamada olumsuz etkiler oluşturmaktadır.

İlk belirtileri el ve ayaklarda sızlama, karıncalanma, hissizlik, ağrı veya baş dönmesi olarak görülmektedir.

İleri safha belirtileri ise; koordinasyon bozukluğu ve sakarlık gibi algılama problemleri, hafıza kaybı, şaşkınlık, ruhsal durumda dalgalanmalar ve akıl hastalıkları gibi merkezi sinir sistemi problemleridir.

Gürültüye Bağlı İşitme Kaybı Hastalıkları

İşitme kaybı, gürültü seviyesi nedeni ile şiddetli bir etki oluşturacağından geçici veya sürekli olabilir. Çok yüksek gürültüye bir kez dahi maruz kalmak kalıcı işitme kayıplarına sebep olabilir. Bununla beraber kalıcı işitme kayıpları, şiddetli gürültüye uzun süre maruz kalmak sonucunda iç kulaktaki duyu hücrelerinde oluşan kümülatif zedelenme sonucu ortaya çıkar.

Dermatolojik Hastalıklar

Cilt hastalıkları; kimyasal maddeler, metaller, fiziksel etkiler ve çevre şartlarının etkisiyle ortaya çıkar. Tahrişten cilt kanserine kadar birçok çeşidi vardır.

Cilt hastalıklarına yakalanma oranının en yüksek olduğu alanlar üretim ve inşaat endüstrileri, ormancılık ve balıkçılıktır. Bu hastalıklardan korunmanın temeli, cildi tahriş edici etkilere korunmaktır. Bu ise uygun elbise, eldiven, cilt losyonları ve koruyucu kremler kullanarak sağlanabilir.

Psikolojik Hastalıklar

İşyeri koşullarının strese ve insan sağlığına olumsuz etkilere sebep olduğu bilinmektedir. Çalışma şartlarının büyük bölümünün stres, psikolojik ve fiziksel rahatsızlıklarla ilişkisi olduğu bilinmektedir.

Çalışma şartlarından kaynaklanan psikolojik rahatsızlıklardan bazıları uyku bozukluğu, ruhsal motivasyonda düşüş ve çalışma isteğinde azalmadır.

Meslek Hastalıklarının Önlenmesi için Alınması Gereken Önlemler

- Önce o işyerindeki tehlikeler saptanmalıdır.
- Tehlikelerin giderilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- İşçiler tehlikeler ve yol açtıkları hastalık belirtileri üzerine eğitilmeli, sürekli uyarılmalıdır.
- Erken tanı için periyodik muayeneler ve biyolojik-çevresel ölçümler yapılmalıdır.
- Bu bulgularına ışığında çalışma ortamı ve süresi yeniden düzenlenmelidir.

1. Tıbbi Tedbirler

- İşe giriş tıbbi kontrolleri:** Bazı iş kollarında hekim işçiyi tam bir ciğer kontrolünden geçirmeli, akciğerleri tozları atmaya elverişli olanları, bu işlere kabul etmelidir.
- Periyodik tıbbi kontroller:** İşin durumuna göre işçiler belirli tıbbi muayeneden geçirilmelidir. Bu süre altı ayı geçmemelidir.
- Eğitim ve uyarma:** İşyerlerinde kullanılan maddenin zararları işçilere anlatılmalıdır. Ne gibi tedbirler alınacağı konusunda seminerler verilmelidir.

Teknik Önlemler

- ☐ İkame
- ☐ Ayırma
- ☐ Kapatma
- ☐ Havalandırma
- ☐ Islak çalışma
- ☐ Kişisel korunma araçlarını kullanmak

2. İşyerlerinde Çalışma Çevresine Ait Tedbirler:

- a. Kullanılan zararlı maddelerin değiştirilmesi: İşyerinde kullanılan zararlı madde yerine zararsız madde kullanılmalıdır.
- b. Zararlı maddelerin işçiyle direk temasları önlenmeli, kapalı kaplar veya odalar içinde tutulmalıdır.
- c. Ayırma: İşyerlerinde meslek hastalığı oluşturabilecek maddelerle çalışılan yerler, kesinlikle diğer bölümlerden ayrı tutulmalıdır.
- d. Havalandırma: Lokal ve genel havalandırma olarak ikiye ayrılır. Lokal havalandırma, belirli bir bölgenin havalandırılmasıdır. Genel havalandırma, işyerlerinde devamlı olarak ortam havasını değiştiren sistemlerdir.
- e. Nemli çalışma yöntemi: Çok toz çıkaran iş kollarında, sulu delicilerin kullanılması gerekir. Kömürlerin parçalanmasından önce ısıtılması toz oluşmasını önler.
- f. Sürekli temizlik ve bakım: İşyerleri devamlı temiz tutulmalı, makineler bakımdan geçirilmelidir.
- g. İşyeri üretim ve planlaması: İşçilerin çalışma saatleri iyi düzenlenmelidir. Zararlı maddelere temas edenlere çalışma saati kısa tutulmalıdır.
- h. İşyeri ortamında zaman zaman analizler yapılmalı: Kullanılan veya ortaya çıkan zararlı maddelerin ortamdaki yoğunluğunu anlama için zaman zaman analizler yapılmalıdır.

3. İşçiye Ait Tedbirler

- a. Kişisel korunma araçlarının kullanımı: Bazen kullanma zahmetinden dolayı işçiler korunma araçlarını kullanmayı ihmal ederler. Halbuki, bu araçlar uzun araştırmalar ve deneyler sonucu bulunduğu koruyucu oldukları muhakkaktır. Aşırı tozlu yerlerde özel maske kullanmak, aşırı gürültülü çevrelerde kulak tıkacı kullanmak vb. yarar sağlar. Zehirli maddelerle çalışılan yerlerde özel elbise giymek, iş bitiminde sıcak duş yapmak zehirli maddelere karşı koruma sağlar.
- b. Eğitim: İşyerlerinde çalışanlara, çalıştığı işin özellikleri, ne üretildiği, hangi maddelerin kullanıldığı, ne gibi tedbirlerin alınması gerektiği, işe ilk girişlerde seminerler halinde anlatılmalıdır.

Yükümlülük süresi nedir?

İşten ayrılma tarihinden sonra yasa ile belirlenmiş olan belli bir süre içerisinde Meslek Hastalığı nedeni ile başvuru yapılırsa bu yardımlardan yararlanılabilir. yasa ile belirlenmiş olan bu süreye yükümlülük süresi denir.

Meslek Hastalıkları listesini kim / kimler hazırlar?

Meslek Hastalıkları listesini; SGK Yüksek Sağlık Kurulu yapar. Konusunun uzmanı öğretim üyeleri ve Bürokratlardan oluşan bir kuruldur.

Ancak; listede yer almasa bile, Yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, hastalığın iş ile ilişkisi olduğu kanıtlanırsa SGK Yüksek Sağlık Kurulu Kararı ile Meslek Hastalığı sayılır.

MESLEK HASTALIKLARININ TESPİTİNİN ÖNEMİ

Meslek hastalıklarında “iyileşme” sebep olan etken ile bağlantının kesilmesiyle mümkündür.

- ▣ Sağlık harcamaları yükselir
- ▣ Etkilenme süresi uzar ve hastalık (maluliyet) ilerler. Tazminatlar artar

Bir çalışanın meslek hastalığına yakalanması, işyerinde sağlık riskinin varlığını kanıtlar ve o işyerinde çalışan çok sayıda işçinin korunabilmesi için önlem alınmasını sağlar. İş veriminin yükselmesi için zorunluluktur. Hasta işçi verimsiz ulusal iş gücü ortaya koyacaktır.

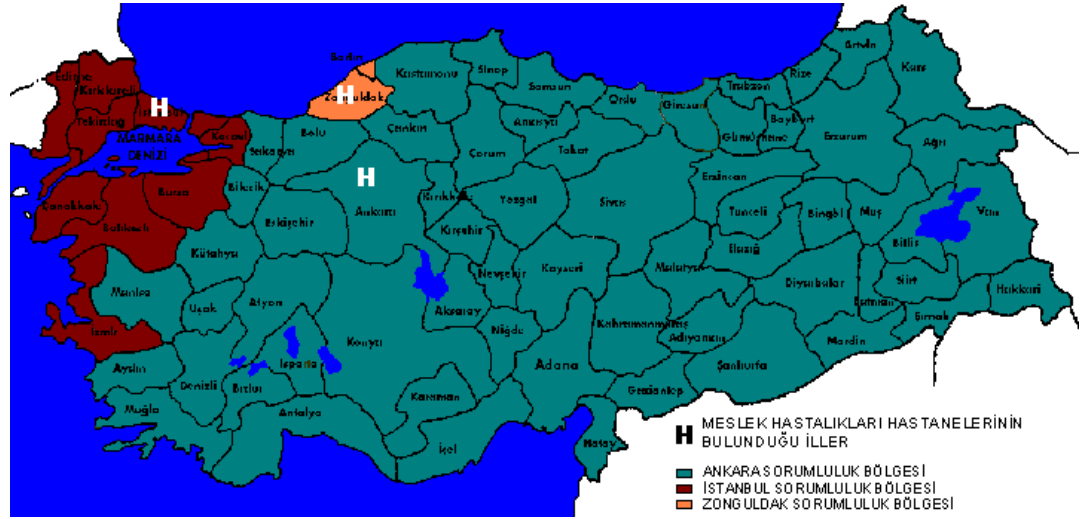
Meslek hastalığına yakalanmış olduğu düşünülen kişiler;

Bu kişiler, Meslek Hastalıkları Hastanesi’ne sevk edilerek ileri tetkik ve tedaviye alınmaları, sağlık durumlarına uygun bir işte çalışmaları sağlanmalıdır.

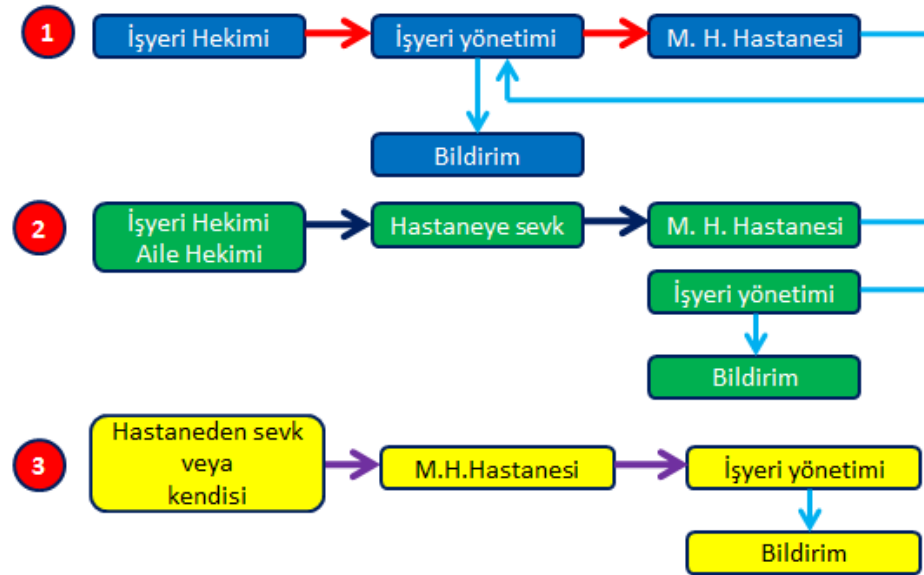
Bir hastanın meslek hastalığına yakalanması aynı zamanda işyerinde sağlık risklerinin varlığını kanıtlamakta ve o işyerinde çalışan diğer işçilerin korunabilmesi için önlem alınmasını da beraberinde getirmektedir.

Hangi Hastaneler Meslek hastalıkları tanısı koyabilir?

- ▣ Meslek Hastalıkları Hastaneleri: İstanbul-Zonguldak-Ankara
- ▣ Devlet Üniversiteleri Tıp Fakülteleri
- ▣ Devlet Eğitim ve Araştırma Hastaneleri

Meslek Hastalıkları Sevk işlem sırası

Meslek Hastalığı Sonucu Doğan Haklar

Sigortalının çalıştığı işten dolayı meslek hastalığına tutulduğunun;

- Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi,
- Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, işyerindeki çalışma şartlarını ve buna bağlı tıbbî sonuçlarını ortaya koyan denetim raporları ve gerekli diğer belgelerin incelenmesi sonucu Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilmesi zorunludur.

Meslek hastalığı, işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ve sigortalı olarak çalıştığı işten kaynaklanmış ise, sigortalının bu Kanunla sağlanan haklardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması şarttır.

Bu durumdaki kişiler, gerekli belgelerle Kuruma müracaat edebilirler.

Herhangi bir meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla belirlendiği ve meslek hastalığına yol açan etkenin işyerindeki inceleme sonunda tespit edildiği hallerde, meslek hastalıkları listesindeki yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, söz konusu hastalık Kurumun veya ilgilinin başvurusu üzerine Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun onayı ile meslek hastalığı sayılabilir.

Meslek Hastalığı Bildirim Yükümlülüğü

Sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenen veya bu durum kendisine bildirilen işveren tarafından,

Sigortalının kendisi tarafından da, bu durumun öğrenildiği günden başlayarak üç işgünü içinde, iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile SGK'na bildirilmesi zorunludur.

Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen veya yazılı olarak bildirilen hususları kasten eksik ya da yanlış bildiren işverene veya sigortalıya, Kurumca bu durum için yapılmış bulunan masraflar ile ödenmişse geçici iş göremezlik ödenekleri rücu edilir.

Meslek hastalığı ile ilgili bildirimler üzerine gerekli soruşturmalar, SGK Kurumunun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla yaptırılabilir.

İş kazaları ile Meslek hastalıkları halinde sağlanan yardımlar

A) Sağlık yardımı yapılması,

B) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,

C) Sürekli iş göremezlik hallerinde gelir verilmesi,

D) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,

E) (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlar için sigortalının başka yere gönderilmesi,

F) Cenaze masrafı karşılığı verilmesi,

G) Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması,

H) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bedeni veya ruhi bir arızaya uğrayanlardan, yurt içinde tedavisi kabil olmayıp, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve mesleğinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azalabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tespit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmişse, beraber gidecek kimselerin yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi, (Sağlık Kurulunca verilen rapora Kurum veya sigortalı itiraz ederse, bu husus Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır).

Sağlık Yardımlarının Tarifi

İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının:

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin sağlanması, gerekirse sağlık müessesesine yatırılması ve her türlü tedavisinin yapılması,

B) Tedavi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme araçlarının sağlanması, şeklinde olur.

Geçici İş Göremezlik Hali

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Sürekli İş Göremezlik Hali

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlarda meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu belirtilen ve SGK Sağlık Kurulunca bu durumu onaylanan sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün kaybı oranına göre hesaplanır. Sürekli tam iş göremezlikte sigortalıya, 17 nci maddeye göre hesaplanan aylık kazancının % 70'i oranında gelir bağlanır.

Sürekli kısmî iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine ödenir.

Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise gelir bağlama oranı % 100 olarak uygulanır.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara, sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için, kendi sigortalılığından dolayı, genel sağlık sigortası dahil prim ve her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

Sürekli İş Göremezlik Geliri

Sigortalının sürekli iş göremezlik geliri; geçici iş göremezlik ödeneğinin sona erdiği tarihi, Geçici iş göremezlik tespit edilemeden sürekli iş göremezlik durumuna girilmişse, buna ait sağlık kurulu raporu tarihini, takip eden ay başından başlar. Sürekli iş göremezlik gelirinin sigortalıya ömrü boyunca verilmesi esastır.

Eş ve Çocuklara Gelir Bağlanması

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde aşağıdaki hükümler uygulanır :

Ölen sigortalının 88 inci madde gereğince tespit edilecek yıllık kazancının % 70'inin;

Dul eşine % 50'si, gelir alan çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i,

Çocuklardan:

18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışamayacak durumda malül bulunan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan erkek çocuklarla,

Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukların her birine %25'i,

Anne ve Babaya Gelir Bağlanması

Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70 inden aşağı ise, artanı, eşit hisseler halinde sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi çalışmayan veya 2022 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık hariç olmak üzere buralardan her ne ad altında olursa olsun gelir veya aylık almayan) ana ve babasına gelir olarak verilir.

Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının %70'inin dörtte birini geçemez. Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70 inden aşağı değilse ana ve babanın gelir bağlanma hakları düşer.

Meslek Hastalığının İncelenmesi

Meslek hastalığı ile ilgili bildirmeler üzerine gerekli incelemeler doğrudan doğruya Kurumca yapılır. Kurum, sigortalıya veya hak sahibi kimselerine bağlanacak gelirleri, yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde tesbit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilirler.